

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/304/2019
Identifikačné číslo spisu: 5117204001
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5117204001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. M., bývajúceho v T., zastúpeného advokátskou kanceláriou LALINSKÝ ADVOKÁT s.r.o., so sídlom v Žiline, Kálov 653/23-2, proti žalovanej GURLEX s.r.o., so sídlom v Starej Ľubovni, Prešovská 8, zastúpenej JUDr. Vladimírom Pavlovom, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynárska 15, o vyplatenie cestovných náhrad, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20Cpr/5/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2018 sp. zn. 11CoPr/1/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2018 sp. zn. 11CoPr/1/2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. októbra 2017 č. k. 20Cpr/5/2017-330 žalobu žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých súd rozhodne samostatným uznesením. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal zaplattenia úhrady 10 000 eur s príslušenstvom (ktorú bližšie nešpecifikoval) a to na základe náhrady výdavkov a iných nutne vynaložených nákladov súvisiacich so služobnou cestou. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že zo žiadneho dokladu predloženého v konaní, ani zo žiadneho dôkazu v konaní vykonaného nevyplývalo, že by bol žalobca zamestnávateľom vyslaný na pracovnú, či zahraničnú pracovnú cestu, aby túto cestu absolvoval pre zamestnávateľa, a že by po jej ukončení predložil vyúčtovanie, i keď sa k tejto povinnosti zaviazal tiež v pracovnej zmluve. V rámci výsluchu žalobca navyše potvrdil, že tieto doklady existovať nemôžu, pretože ani žalobca si sám svoju povinnosť v zmysle zákona a pracovnej zmluvy neplnil. Poznamenal, že pri zisťovaní skutkového stavu, súd v zásade vždy vychádza len z tých dôkazov, ktoré boli na návrh strán sporu vykonané, pričom uviedol, že ak žalobca potrebné dôkazy v konaní nepredložil, znamená to, že neuniesol dôkazné bremeno. V tejto súvislosti konštatoval, že na uvedenom by nič nezmenilo ani nepredloženie prípadných dôkazov zo strany žalovanej, nakoľko právo mlčať a právo neprispievať k vlastnému obvineniu sú všeobecne uznávanými medzinárodnými štandardmi,

atribútmi pojmu spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 Dohovoru (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 764/2013-17), čím tak žalovaná nebola povinná produkovať dôkazy proti sebe, a to bez možnosti vzniku rizika jej procesného neúspechu. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 18. septembra 2018 sp. zn. 11CoPr/1/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatoval jeho vecnú a právnu správnosť. Okrem iného uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie sa opieralo o tvrdenia a relevantné dôkazy produkované účastníkmi v prvoinštančnom konaní a vychádzalo zo správne aplikovaných a interpretovaných právnych noriem na dostatočne správne zistený skutkový stav veci. Poznamenal, že neboli zistené také procesné pochybenia súdu prvej inštancie alebo iné vady konania, ktoré by mali za následok porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, resp. to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je prekvapivé, tak ako to namietal žalobca. Vzhľadom na to, že odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, preto ho postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f/ CSP a poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP uviedol, že súd prvej inštancie nevykonal dôkazy, ktoré navrhoval vykonať, pričom odvolací súd sa touto námietkou, ktorú vzniesol aj vo svojom odvolaní nijakým spôsobom nevysporiadal, resp. neuviedol, z akého dôvodu neboli vykonané dovolateľom navrhované dôkazy (vypočutie svedkov a predloženie palivovej karty), čím tak podľa dovolateľa došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za zákonné a správne, pričom konštatovala, že z dôkazov predložených žalovanou v konaní bolo zrejmé, že žalobca používal služobné motorové vozidlo a palivovú kartu, ktoré boli prenajaté žalovanou poľskému zamestnávateľovi žalobcu na účely výkonu práce žalobcu, pre jeho poľského zamestnávateľa a nie pre žalovanú. Vo vzťahu k nevykonaniu výsluchu svedkov poznamenal, že súd prvej inštancie sa k týmto navrhovaným dôkazom vyjadril a vyhodnotil ho v bode 19. svojho rozhodnutia. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie dovolateľa odmietol, prípadne podľa § 488 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

9. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

9.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10. Dovolateľ v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP dovolateľ namietal, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhovaný dôkaz a nevykonanie dôkazov vo svojom rozhodnutí dostatočne neodôvodnil, tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd. Preto podľa jeho tvrdenia došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

13. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací

súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal s tým, prečo nevykonal dôkaz navrhnutý žalobcom.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprímerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

16. V súlade s touto judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR rozhodol vo veci sp. zn. 4 Cdo 100/2018. V tejto veci vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

17. Dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že dňa 3. októbra 2017 v predmetnom spore pred súdom prvej inštancie prebehlo konanie, v rámci ktorého dovolateľ navrhol, resp. požiadal súd prvej inštancie o doplnenie dokazovania ohľadne výsluchu svedkov a predloženia palivovej karty zo strany žalovanej. Avšak z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie tieto návrhy na vykonanie dôkazov nevykonal, pričom nevykonanie uvedených dôkazov v odôvodnení svojho rozhodnutia nijakým spôsobom zvlášť neodôvodnil a nekonkretizoval. Rovnako tak postupoval aj odvolací súd, ktorý sa obmedzil len na všeobecné konštatovanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, čím sa tak odvolací súd nezaoberal, resp. podstatným spôsobom nereagoval na túto podstatnú námietku dovolateľa, ktorú namietal aj v odvolacom konaní.

18. Vzhľadom na uvedené, v preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu k zásahu do dovolateľovho práva na spravodlivý proces postupom súdov nižších inštancií tým, že nevykonali ním navrhovaný dôkaz, respektíve, že toto nevykonanie navrhovaného dôkazu dostatočným spôsobom neodôvodnili.

19. Nakoľko dovolací súd uznal prípustnosť a dôvodnosť dovolacej námietky vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP, tak sa ďalej nezaoberal prípustnosťou a dôvodnosťou námietky vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2018 sp. zn. 11CoPr/1/2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.